

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af markedsføring og anvendelse af nonylphenol, nonylphenoethoxylat og cement (seksogtyvende ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF)«

(KOM(2002) 459 endelig — 2002/0206 (COD))

(2003/C 133/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. september 2002 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Michel Nollet til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. marts 2003.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 398. plenarforsamling af 26. og 27. marts 2003 (mødet den 26. marts) følgende udtalelse med 83 stemmer for og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. EØSU har noteret sig indholdet af Kommissionens forslag med bilag, herunder den konsekvensanalyse, som er blevet gennemført.

1.2. EØSU har ved hjælp af databaser indledt en undersøgelse af nonylphenols, nonylphenoethoxylats og cements toksicitet og disse stoffers anvendelse til fremstilling af en lang række produkter.

1.3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af markedsføring og anvendelse af nonylphenol, nonylphenoethoxylat og cement (seksogtyvende ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF) figurerer under »Farlige stoffer: nonylphenol og cement«.

1.4. Af hensyn til udtalelsens klarhed har EØSU fundet det mest hensigtsmæssigt at behandle de to sagskomplekser hver for sig, dvs. på den ene side nonylphenol og på den anden side cement indeholdende chrom samt sundhedsvirkningerne og de allergiske reaktioner, som kan opstå under visse omstændigheder.

1.5. Der er blevet foretaget en høring af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne indenfor kemikaliesektoren, bygge- og anlægssektoren og cementsektoren.

2. Nonylphenol og nonylphenoethoxylater

2.1. Indledning

2.1.1. Nonylphenol (NP) anvendes først og fremmest som mellemprodukt til fremstilling af nonylphenoethoxylater

(NPE) og harpikser. Nonylphenol anvendes ligeledes som mellemprodukt til fremstilling af et plastadditiv (TNPP), der anvendes som stabilisator i visse polymerer som f.eks. polyethen og PVC. Der anvendes aldrig nonylphenol som sådan til forbrugerformål.

2.1.2. Nonylphenoethoxylater (NPE) udgør en kategori af kemikalier, der ofte anvendes som »detergenter« og rengøringsmidler i mange industrielle processer. De anvendes ligeledes til fremstilling af tapetklister, naturlige og syntetiske tekstiler og læder. Hertil kommer, at de anvendes som tilsætningsstoffer (emulgatorer) i latexmaling og visse pesticider. I Europa har man allerede i flere år anvendt nonylphenoethoxylater i almindelige rengøringsmidler til husholdningerne og personlige plejeprodukter som f.eks. detergenter i flydende form til vaskemidler, universalrengøringsmidler, sæber og shampooer.

2.1.3. Langt de fleste nonylphenoethoxylater ender i kloakerne, hvor de opløses i nonylphenol, der er et yderst giftigt biprodukt.

2.1.4. Der findes en meget interessant undersøgelse af nonylphenol og dets ethoxylerede biprodukter (DEN) på Environnement Canada's, et canadisk forskningscenters, websted <http://www.ec.gc.ca/substances/ese/fre/pesip/final/npe.cfm>.

2.1.5. Økonomiske, sociale og videnskabelige sektorer er blevet spurgt, om det er muligt helt eller delvist at fjerne nonylphenol fra markedet. Svaret lyder, at nonylphenol anvendes som antioxidant til fremstillingen af visse polymerer som f.eks. polystyren og PVC og navnlig til fremstillingen af nonylphenoethoxylater, som har mange anvendelsesformål. Sidstnævnte er ikke giftige i sig selv, men bliver til skade for miljøet, når de løber ud i kloakerne og frigiver nonylphenol under deres nedbrydning.

2.1.6. Nonylphenoethoxylater kan erstattes med ethoxylat-alkohol (nonionaktive overfladeaktive stoffer) eller lineære alkylbenzen sulfonater, alkylsulfonater, alkoholethersulfater (anionaktive overfladeaktive stoffer) eller betain (amfoten overfladeaktive stoffer). Disse overfladeaktive stoffer er vanskelige at fremstille syntetisk og opnå i ren form (forbundet med høje omkostninger). For at opnå de samme egenskaber som ved nonylphenoethoxylater er industrien undertiden nødt til at anvende flere overfladeaktive stoffer, hvilket er forbundet med højere omkostninger.

Det bør understreges, at der ifølge CEFIC's (European Chemical Industry Council) talsmand findes substitutter, men ikke for alle processer.

2.2. Sundhedsrisiciene

2.2.1. Nonylphenol virker stærkt ætsende ved hudkontakt.

2.2.2. EØSU har anmodet Kommissionens repræsentanter om, så vidt muligt at stille europæiske statistikker over medlemsstaternes forebyggende aktioner og eventuelt over erstatningssager i forbindelse med erhvervssygdomme til dets rådighed. EØSU har ikke modtaget de ønskede oplysninger, som i øvrigt ikke er til rådighed hos Eurostat. I eksempelvis Belgien findes nonylphenol på listen over erhvervssygdomme under rubrik 1.123.01 »Fenoler eller tilsvarende«. Hvad angår især nonylphenol, er det umuligt at sige, om der er rejst erstatningskrav. Under rubrikken »Fenoler og tilsvarende« blev der i Belgien anlagt fire nye sager og tre ankesager i perioden 1999-2001.

2.3. Kemikalieindustriens holdning (CEFIC)

2.3.1. Kemikaliesektorens arbejdsgiverforening mener, at forslaget til direktiv er resultatet af en analyse og en vurdering af risiciene, der er foretaget indenfor rammerne af direktiv 793/93/EF. Producenterne af NP og NPE fremlægger deres synspunkt på webstedet: <http://www.cefic.org/cepad>.

2.3.2. De berørte virksomheder skønner, at direktivet ikke vil give dem problemer.

2.3.3. CEPAD (Det Europæiske Råd for alkylphenoler og biprodukter) har oplyst sin holdning.

2.4. EØSU's holdning til nonylphenol og nonylphenoethoxylat

2.4.1. EØSU er enig i, at Kommissionen bør tilstræbe en balance mellem økonomiske og sociale hensyn, beskyttelsen af arbejdstagernes sundhed med henblik på at indføre en forebyggende politik, og, hvor det er nødvendigt, erstatning i forbindelse med erhvervssygdomme, samt sikre et højt beskyttelsesniveau på miljøområdet. EØSU finder, at forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv er i overensstemmelse med disse prioriteter.

3. Chrom VI (cement)

3.1. Indledning

3.1.1. Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv og videnskabelige undersøgelser har vist, at cementpræparater indeholdende chrom VI under visse omstændigheder kan fremkalde allergiske reaktioner ved direkte og langvarig hudkontakt. CSTE (Kommissionens Videnskabelige Komité for Toksicitet, Økotoksicitet og Miljø) har bekræftet de negative sundhedsvirkninger af chrom VI i cement.

3.1.2. Med henblik på at beskytte folkesundheden foreslår Kommissionen i det pågældende forslag til direktiv at begrænse markedsføring og anvendelse af cement og cementpræparater indeholdende mere end 2 ppm chrom VI. Anvendelsen skal begrænses i forbindelse med manuelle aktiviteter, hvor der er risiko for hudkontakt.

3.1.3. Chrom eller opløseligt chromat anvendes til ferrochromlegeringer, elektronisk forkromning til anti-korrosionsbelægninger, fremstilling af (bi)chromater til pigmenter, i garverier, som pesticider, ved svejsning (chrombaserede legeringer), i ildfaste sten, som bejdsefarvestoffer ved farvning, ved fotografering og træforarbejdning. Cement indeholder sædvanligvis chrom. Cement står på listen over erhvervssygdomme under koden »bihuler«.

3.1.4. Det er muligt at begrænse tilstedeværelsen af hexavalent chrom i cement ved at anvende råstoffer med et ringe indhold af chrom (ikke altid nemt, idet cementproducenterne udvinder råstofferne fra lejer i nærheden af fabrikken) eller ved at tilføje ferrosulfat til klinkerne med henblik på at begrænse hexavalent chrom til trivalent chrom (ikke opløseligt). Det bør understreges, at virkningen er tidsbegrænset, eftersom ferrosulfat ikke er et varigt produkt.

3.1.5. I svejseindustrien kan man begrænse hexavalent chrom til trivalent chrom ved at tilføje zink til svejselegeringerne.

3.2. Sundhedsrisiciene

3.2.1. Chrom VI er i høj grad kræftfremkaldende ved indånding. De mest udsatte organer er lunger og ansigtets bihuler.

3.2.1.1. I cement virker vådt chrom VI ligeledes irriterende på huden (eksemagtig hudsygdom). Dette gælder også for chrom III.

3.2.2. Der foreligger (som for nonylphenol) ingen statistikker på EU-niveau. Denne mangel på statistiske data bevirker, at det i praksis ikke er muligt at danne sig et fuldstændigt billede af situationen i de forskellige medlemsstater, hvilket igen gør det umuligt at formulere en egentlig forebyggende politik.

3.2.3. I eksempelvis Belgien findes hexavalent chrom på listen over erhvervssygdomme under rubrik 105 »Chrom og dets komponenter«.

3.2.3.1. Der blev indgivet 117 nye anmodninger og 21 ankesager om anerkendelse af en erhvervssygdom i 1999, 2000 og 2001.

3.2.4. Selv under den mekaniserede anvendelse af cement, mørtel eller beton skal det afsluttende arbejde gøres i hånden (sammenføjninger, hjørner, trapper osv.). Undersøgelser, der er foretaget i Tyskland, har vist, at ca. 16 % af cementarbejdet udføres manuelt.

3.2.5. Det synes ikke realistisk, at denne procentdel kan reduceres. Selv hvad angår de 16 %, bør koncentrationen af chrom VI og risiciene for at udvikle eksem begrænses så meget som muligt.

3.2.6. Som opfølgning herpå bør der i henhold til Kommissionens forslag foretages følgende ændring af afsnittet i bilag 1 til direktiv 76/769/EØF: »Må ikke markedsføres eller anvendes alene eller som bestanddel af præparater, hvis det indeholder mere end 0,0002 % opløseligt chrom VI i forhold til cementens samlede tørvægt, til alle aktiviteter, hvor der er risiko for kontakt med huden«.

3.2.7. Det bør understreges, at der er enighed om, at der kan være flere grunde til, at personer, der er i kontakt med cement, kan lide af hudsygdomme, sådan som det bekræftes gennem bidragene fra den franske cementindustri fagforening og navnlig Cembureau (den europæiske cementindustri).

3.2.8. Eksempelvis har de skandinaviske lande stor erfaring med anvendelse af cement med et ringe indhold af opløseligt chrom. I disse lande har anvendelse af cement, der indeholder mere end 2 ppm chrom VI, været begrænset siden 1980'erne. Der er følgelig sket en betydelig forbedring af arbejdsbetingelserne for personer, som er i kontakt med cement. Disse erfaringer har endvidere vist, at det ikke er forbundet med tekniske problemer at tilføje ferrosulfat, og at det ikke går ud over kvaliteten af cementen.

3.2.9. EØSU understreger, at det især er nødvendigt med informering af lægfolk. Emballagen til cement skal, med forbehold af andre fællesskabsbestemmelser om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer og præparater,

mærkes med klart læselige oplysninger om emballeringsdato, emballeringsbetingelser og oplagingsperiode, i hvilken indholdet af opløseligt chrom VI er mindre end 0,0002 % af cementens samlede tørvægt.

Som led i denne forbrugerinformation bør det pointeres, at man bør benytte handsker, hvis man er i direkte berøring med cement.

3.2.10. Cembureau har stillet sin omfattende dokumentation og foreliggende statistikker til rådighed for EØSU.

3.3. EØSU's holdning til chrom VI og cement

3.3.1. EØSU ønsker på baggrund af de foreliggende oplysninger at gøre opmærksom på følgende:

- 1) nødvendigheden af, at debatten ikke udelukkende drejer sig om økonomi for cementindustrien, og at denne bekræfter, at den er indstillet på at samarbejde om en vedvarende løsning,
- 2) brugerne, dvs. betonindustrien og bygge- og anlægssektoren, er ikke i tilstrækkelig grad blevet hørt af Kommissionen,
- 3) dette gælder ligeledes de europæiske civilsamfundsorganisationer, der repræsenterer betonsektoren og bygge- og anlægssektoren,
- 4) CEN (Det Europæiske Standardiseringsråd) er på initiativ af de europæiske cementproducenter begyndt at udvikle en fælles standard til bestemmelse af opløseligt chrom VI i cement, sådan som det fremgår af Cembureaus dokument.

3.3.2. EØSU noterer sig, at Cembureau har anmodet om at få foretaget en epidemiologisk undersøgelse af de foreliggende oplysninger om cementeksem af en uafhængig ekspert (»National Institute of Occupational Health« (NIOH) Oslo, Norge).

EØSU vil få resultaterne af denne undersøgelse stillet til rådighed ved dens forventede offentliggørelse i april 2003.

3.3.3. EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt at få oplyst resultaterne af denne undersøgelse for at kunne træffe endelig stilling i sagen, og forbeholder sig ret til at vende tilbage til spørgsmålet i en eventuel ny udtalelse.

3.3.4. EØSU ønsker at blive informeret, hvis Kommissionen skulle foreslå en ændring.

3.3.5. EØSU har inden for et begrænset tidsrum til hensigt at prioritere samrådet mellem arbejdsmarkedsparterne i de berørte sektorer.

3.3.6. EØSU noterer sig, at Cembureau har etableret kontakt med Ermco (European association for ready-to-use concrete), BIBM (International Bureau for Precast Concrete), FIEC (European Construction Industry Federation) og FETBB (European Federation of Building and Woodworkers in the EEC) med

henblik på at udarbejde en helhedsstrategi for arbejdstagernes sundhed.

3.3.7. Parterne bør indgå en konvention til beskyttelse af de personer, der er i kontakt med cement. En sådan konvention giver de berørte arbejdsmarkedsparter mulighed for at yde et vigtigt bidrag til dette forslag til direktiv, hvilket følgelig vil lette medlemsstaternes vedtagelse og implementering af direktivet.

Bruxelles, den 26. marts 2003.

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgsudtalelse om:

- **»Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsyningssikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter«,**
- **»Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden«, og**
- **»Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ophævelse af Rådets direktiv 68/414/EØF og 98/93/EF om forpligtelse for EØF's medlemsstater til at opretholde minimumslagre af mineralolie og/eller mineralolieprodukter og af Rådets direktiv 73/238/EØF om foranstaltninger, der kan mindske vanskelighederne ved forsyning med mineralolie og mineralolieprodukter«**

(KOM(2002) 488 endelig — 2002/0219 (COD) — 2002/0220 (COD) — 2002/0221 (CNS))

(2003/C 133/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 15. oktober 2002 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som udpegede Claude Cambus til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. marts 2003.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 398. plenarforsamling den 26. og 27. marts 2003, mødet den 26. marts, følgende udtalelse med 96 stemmer for og 3 hverken for eller imod.